

PRESSEMEDDELELSE

De usynlige mennesker: Foredragsrække om herregårdens tjenestefolk

Tjenestefolkene udgjorde størstedelen af menneskene på de danske herregårde igennem århundreder. Men de kunne ikke ses, og er heller ikke blevet behandlet ret meget i den danske herregårdsforskning. Ved en foredragsrække på Gammel Estrup i september kan man få et glimt af tjenestefolkenes hemmelige verden.

De danske herregårde var gennem århundreder enorme husholdninger med mange ansatte. Tjenestefolkene holdt det store hus i gang og sørgede for, at godsejeren kunne føre en herskabelig tilværelse. De havde deres gang i udkanten af herregården – i kældre, på lofter og i hemmelige gange og på trapper – så selvom de udgjorde langt den største del af de folk, der boede på herregården, var de stort set usynlige i dagligdagen.

De tre første torsdage i september kan man kigge med ind i tjenestefolkenes hemmelige verden, når tre forskere fortæller om forskellige aspekter af tjenestefolkenes liv og virke.

Tjenestefolkenes hemmelige verden

Ved det første foredrag i rækken kan man høre ph.d. Kristine Dyrmann fortælle om tjenestefolkenes rum, trapper og gange på 1700-tallets Gammel Estrup. Herregården dannede rammerne for familien Scheel, som udgjorde herregårdens herskab, men også for deres ansatte, tjenestefolkene. Fra rengøring over madlavning og børneopdragelse, undervisning og administration var de ansatte en integreret del af herregårdens liv. Samtidig kunne de ansatte være bosat uden for hovedbygningen, og dermed kunne de også have andre opgaver og identiteter i lokalsamfundet. I forbindelse med foredraget kommer deltagerne med på en rundvisning rundt i Gammel Estrups hemmelige gange, kamre og korridorer, hvor tjenestefolkene færdedes.

Torsdagen efter kan man høre cand.mag Charlotte Marie Brühe Jensens foredrag om tjenestefolkene og herskabets anvendelse af rummene på herregården Clausholm i perioden fra det blev opført af Grev Conrad Reventlow i 1690'erne til dronning Anna Sophies død i 1743. I takt med at behov ændrede sig, ændrede indretning og rumfordeling sig.

GAMMEL ESTRUP
DANMARKS HERREGÅRDSMUSEUM
THE DANISH MANOR & ESTATE MUSEUM

Randersvej 2
8963 Auning
Danmark

T +45 8648 3001
F + 45 8648 3181
post@gammelestrup.dk
www.gammelestrup.dk

Protector:
Hans Kongelige Højhed
Prins Joachim

Foredraget dykker ned i disse ændringer og fortæller om husholdet, boligforholdene, det interne hierarki imellem de ansatte, og hvilken adgang de ansatte havde til de enkelte rum på herregården i perioden.

Ved det tredje og sidste foredrag i rækken tager ph.d. Per Seesko publikum med på rejse med foredraget ”Tjener på rejsen eller stedfortrædende husfader?” Et vigtigt led i en adelsmands uddannelse var en flerårig uddannelsesrejse, der typisk gik gennem flere europæiske lande, og både kunne indeholde ophold ved universiteter og andre, mere alment dannende aktiviteter. Foredraget tager udgangspunkt i de såkaldte præceptorer, der i 1500- og 1600-tallet fulgte unge adelsmænd på deres uddannelsesrejser, og deltagerne bliver klogere på forholdet mellem herre og tjener på rejsen, og om den adelige husstand i Renæssancen i et bredere perspektiv.

Praktisk info

- Foredragene er torsdag den 2., 9. og 16. september
- Prisen er 125 kr. Ønsker man at høre alle tre foredrag er prisen 300 kr.
- Prisen inkluderer entré og foredrag samt kaffe og kage.
- Tilmelding til museumsbutikken@gammelestrup.dk eller T 8648 3001. Betaling i døren.

For yderligere info om foredragene kontakt museumsinspektør Marie Kirstine Elkjær på me@gammelestrup.dk eller T 8648 3001.

”Chokoladepigen”, maleri af tjenestepige, Jean Etienne Liotard, ca. 1744. Foto fra Wikimedia Commons.

Fakta om Gammel Estrup

- Efter mere end 600 år i samme families eje blev herregården i 1926 solgt, og Gammel Estrup - Jyllands Herregårdsmuseum blev oprettet i Gammel Estrups hovedbygning i 1930. Museet hedder i dag Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum og er en selvejende institution.
- Gammel Estrup er et statsanerkendt specialmuseum og beskæftiger sig i det daglige med de danske herregårde og alt hvad dertil hører af indretningskultur, malerkunst, møbler, herskab og tjenestefolk, iskældre, alléer, skove, marker og kulturlandskab mm.
- Gammel Estrup er hjemsted for Dansk Center for Herregårdsforskning, som drives i et samarbejde mellem Gammel Estrup, Aarhus Universitet, Nationalmuseet og Arkitektskolen Aarhus.
- Museets største formidlingsaktiviteter er Herregårdsmarked i juni måned og juleaktiviteter i forbindelse med udstillingen *Jul for herskab og tjenestefolk*. Desuden har museet en aktiv kulturtjeneste for børn og unge.
- Gennemsnitligt er besøgstallet på museet omkring 100.000 om året. Der er åbent hele året bortset fra helligdagene i julen, januar måned samt mandage i vinterperioden. Museet har billetsamarbejde med nabomuseet Det Grønne Museum.
- Personalet består i det daglige af omkring 15 personer – heraf 8 fastansat. Museumsdirektør Britta Andersen har ansvaret for den daglige ledelse.
- Gammel Estrups Netværk blev stiftet i 2006 og har 120-130 aktive medlemmer, der yder en frivillig indsats i forbindelse med museets mange, årlige formidlingsaktiviteter.
- For mere information tjek www.gammelestrup.dk, www.facebook.com/gammelestrup, www.instagram.dk/gammelestrup eller kontakt museet på T 8648 3001 eller post@gammelestrup.dk.